

POBI 2020: xu hướng chứng lại nhưng vẫn còn dư địa để cải thiện

Đây là nhận định được đưa ra tại Hội thảo trực tuyến công bố chỉ số công khai ngân sách cấp tỉnh (POBI) 2020 do Liên minh minh bạch ngân sách (BTAP) chủ trì, phối hợp cùng Trung tâm phát triển và hội nhập (CDI) cùng Viện Nghiên cứu kinh tế và chính sách (VEPR) tổ chức ngày 3/6.

Mức độ công khai có cải thiện, nhưng đã chứng lại.

Kết quả khảo sát POBI 2020 cho thấy, mức độ công khai thông tin ngân sách địa phương tiếp tục có cải thiện, nhưng bắt đầu có dấu hiệu chứng lại. Theo đó, điểm trung bình về công khai ngân sách tỉnh năm 2020 đạt 69,09/100 điểm, tăng thêm 3,54 điểm so với kết quả năm 2019. Đáng chú ý, trong năm 2020, có 27 tỉnh công khai đầy đủ tài liệu và thông tin về NSNN, tăng 3 tỉnh so với năm 2019. Số tỉnh công khai tương đối đầy đủ là 29, tăng 2 địa phương so với năm 2019. Số tỉnh công khai chưa đầy đủ và công khai ít lần lượt là 5 và 2 tỉnh, giảm 4 và 1 tỉnh so với năm 2019.

Trong xếp hạng POBI 2020, Vĩnh Long là tỉnh đứng đầu bảng xếp hạng, với 93,68 điểm; Đà

► Lâm Phong

Năng xếp thứ hai với 92,26 điểm và Bà Rịa-Vũng Tàu xếp thứ ba với 90,45 điểm. Trong khi đó, hai tỉnh công khai ít thông tin nhất trong kết quả xếp hạng POBI 2020 là Bình Phước (3,84 điểm) và Đắk Lắk (23,41 điểm). Lạng Sơn nếu năm 2019 đứng áp chót bảng xếp hạng, thì năm 2020 đã vươn lên thứ 16 với 82,3 điểm, thuộc nhóm tỉnh công khai đầy đủ thông tin.

Kết quả chấm POBI 2020 cũng cho thấy sự tiến bộ vượt bậc về tính thuận tiện khi mà 100% số tỉnh có thư mục công khai ngân sách và đa số các tài liệu được công khai đều dễ dàng sử dụng và chuyển đổi. 2020 cũng là năm đầu tiên thực hiện khảo sát về tính liên tục của các tài liệu được công

khai. Kết quả khảo sát còn cho thấy, có 49 địa phương (77,78%) công bố tài liệu dự toán ngân sách tình hình HĐND tỉnh liên tục trong ba năm; 52 tỉnh (82,54%) công bố tài liệu dự toán được HĐND tỉnh duyệt liên tục trong ba năm và 51 tỉnh (80,95%) công bố báo cáo quyết toán ngân sách đã được HĐND tỉnh phê chuẩn liên tục trong ba năm.

Cần nỗ lực để tiếp tục cải thiện

Mặc dù vậy, kết quả POBI 2020 cũng chỉ ra, các địa phương vẫn cần phải nỗ lực để tiếp tục cải thiện mức độ công khai minh bạch ngân sách và tạo cơ hội cho sự tham gia của người dân. Theo đó, về “tính đầy đủ”, mặc dù có sự cải thiện so với năm 2019, nhưng các tài liệu dự thảo dự toán và dự toán được quyết định công bố đầy đủ tương đối thấp, lần lượt chỉ là 26 và 28 tỉnh. Đây được đánh giá là hai tài liệu rất quan trọng vì được sử dụng để lấy ý kiến góp ý không chỉ của các chuyên gia, mà của cả người dân trong việc xây dựng dự toán ngân sách hàng năm của địa phương.

Về “tính tin cậy”, kết quả khảo sát POBI 2020 cho thấy việc lập dự toán ngân sách của các tỉnh chưa đảm bảo tin cậy cho quá trình thực hiện thực tế. Đặc biệt là đối với dự toán thu ngân sách, chỉ có 9 tỉnh có mức chênh lệch giữa số dự toán và số quyết toán dưới 5%, trong khi có tới 35 tỉnh có mức chênh lệch trên 15%. Tương tự, đối với dự toán chi đầu tư phát triển cũng chỉ có 8 tỉnh có mức chênh lệch dưới 5%, nhưng có tới 35 tỉnh chênh lệch trên 15%. Về

Tiếp nối các thành công của POBI 2017, 2018 và 2019 do BTAP chủ trì, CDI và VEPR tiếp tục thực hiện khảo sát POBI 2020. Chỉ số POBI được áp dụng đối với chu trình ngân sách 2020 của Việt Nam ở cấp tỉnh từ khâu lập ngân sách, phê duyệt ngân sách, thực hiện ngân sách và quyết toán ngân sách theo Luật Ngân sách hiện hành của Việt Nam và thông lệ tốt của quốc tế về công khai, minh bạch ngân sách.

Kết quả khảo sát là công cụ giúp các địa phương và cơ quan trung ương tham chiếu, đo lường mức độ công khai, minh bạch trong quản lý NSNN tại các tỉnh. Đồng thời, là công cụ hỗ trợ Việt Nam thực hiện cải cách hành chính và tài khóa tốt hơn, góp phần hoàn thành mục tiêu phát triển bền vững SDG 16 về minh bạch, giải trình có sự tham gia của người dân.

“tính kịp thời”, mặc dù các tỉnh đã chủ động hơn trong việc công bố kịp thời các loại tài liệu theo đúng quy định của Luật NSNN 2015 và Thông tư 343/2016/TT-BTC, nhưng vẫn còn khoảng trên 20% địa phương chưa thực hiện đúng theo quy định, tức công bố chậm hơn so với thời hạn.

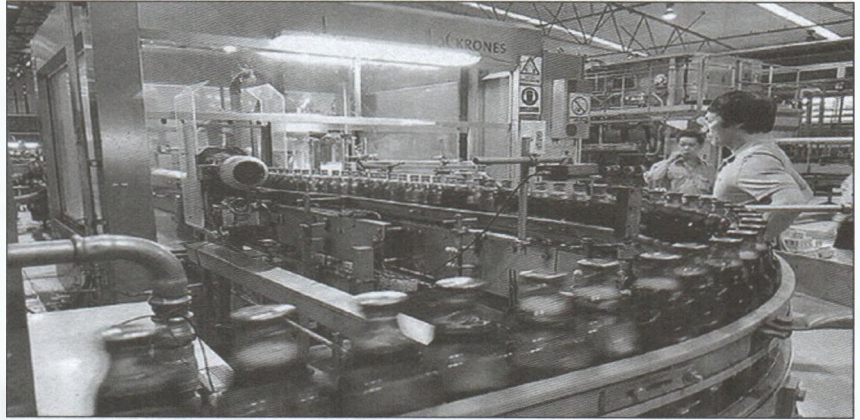
Đặc biệt, kết quả khảo sát POBI 2020 cũng cho thấy, nhìn chung các tỉnh vẫn ít tạo điều kiện để người dân tham gia vào quy trình ngân sách. Do vậy, số điểm quy đổi trung bình của 63 tỉnh, TP là 39,25 điểm, gần như không có sự cải thiện nào so với năm 2019 (38,02 điểm). Chỉ có 25/63 tỉnh có công khai quy chế, quy trình cung cấp thông tin cho người dân; 16 tỉnh, TP sử dụng mạng xã hội như Facebook, Zalo để dễ dàng hơn trong việc tương tác với người dân.

PGS, TS Nguyễn Đức Thành, đại diện nhóm nghiên cứu nhận định, điểm số POBI của các tỉnh năm đầu tiên thực hiện nhìn chung rất thấp, trung bình cả nước chỉ có 30 điểm. Tuy nhiên, sang năm tiếp theo đã có sự cải thiện mạnh mẽ, khi các tỉnh nhận ra họ ở vị trí nào ở bảng xếp hạng, giúp điểm số POBI trung bình cả nước tăng vọt lên đến 50 (năm 2018) và tiếp tục lên 65 điểm vào năm 2019. Điều đó chứng tỏ, các tỉnh đều có ý thức cải thiện tính minh bạch ngân sách theo đúng Luật Ngân sách cũng như theo sự phát triển chung của xã hội. Mặc dù vậy, đến năm 2020 là năm thứ tư thực hiện xếp hạng thì sự cải thiện về số điểm POBI có dấu hiệu chững lại.

Còn ông Nguyễn Quang Thương, Phó Giám đốc CDI đánh giá cao những trao đổi và phản hồi của các sở tài chính trong quá trình thực hiện khảo sát POBI 2020. Theo đó, trong số 46 tỉnh có liên hệ với nhóm nghiên cứu, nhóm khảo sát đã nhận được phản hồi của 40 tỉnh về kết quả khảo sát. Những phản hồi này giúp cho kết quả khảo sát được khách quan, khoa học, chính xác và tin cậy ■

Đảm bảo cân đối nguồn thu quỹ nộp NSNN từ cổ phần hoá, thoái vốn

Công tác cổ phần hoá (CPH), thoái vốn đang diễn ra rất chậm. Điều này không chỉ ảnh hưởng tới tiến độ triển khai CPH, thoái vốn theo kế hoạch đã đặt ra, mà còn tác động lớn tới số thu nộp về NSNN từ công tác này.

Theo báo cáo của Cục Tài chính DN (Bộ Tài chính), trong 5 tháng đầu năm, cả nước có 3 DN được phê duyệt phương án CPH với tổng giá trị DN là 252 tỷ đồng, trong đó phần vốn của các tập đoàn, tổng công ty là 151 tỷ đồng. Cùng thời gian này, đã thoái vốn tại các tập đoàn, tổng công ty với giá trị 286,6 tỷ đồng, thu về 2.165 tỷ đồng. Do công tác CPH, thoái vốn chậm đã ảnh hưởng tới tiến độ thu nộp về quỹ. Đến nay, số thu từ CPH, thoái vốn nộp về quỹ vẫn còn rất khiêm tốn với 228 tỷ đồng, trong khi dự kiến, năm 2021, số thu từ CPH, thoái vốn từ quỹ nộp vào NSNN là 40.000 tỷ đồng (chưa được 1% kế hoạch). Với kết quả này, Bộ Tài chính đánh giá, công tác CPH, thoái vốn, cơ cấu lại DNNN chưa đạt được kết quả cụ thể, mặc dù thị trường chứng khoán trong nước và thế giới đã từng bước phục hồi. Bên cạnh đó, vẫn còn một số DN CPH chưa thực hiện quyết toán theo quy định; số lượng DN sau CPH chưa đăng ký giao dịch, niêm yết trên thị trường chứng khoán đã làm ảnh hưởng đến quá trình thoái vốn của các DN và ảnh hưởng đến việc thu, nộp tiền về quỹ hỗ trợ sắp xếp và phát triển DN.

Để đẩy mạnh CPH, thoái vốn, hiện Bộ Tài chính đã hoàn tất dự thảo đề án cơ cấu lại DNNN, trọng tâm là tập đoàn kinh tế, tổng công ty nhà nước giai đoạn 2021-2025. Trong đó, tiếp tục xác định CPH, thoái vốn là hình thức chủ yếu để thực hiện mục tiêu cơ cấu lại, nhằm củng cố vai trò then chốt của DNNN trong nền kinh tế. Mặt khác, đối với các cơ quan đại diện chủ sở hữu phần vốn nhà nước tại các DN, Bộ Tài chính yêu cầu thực hiện đúng và đầy đủ quyền, trách nhiệm được giao; chỉ đạo các tập đoàn, tổng công ty, DNNN thuộc phạm vi quản lý thực hiện sắp xếp lại, xử lý nhà, đất theo đúng quy định của pháp luật...

Liên quan đến số thu từ CPH, thoái vốn nộp vào NSNN mới đạt chưa đầy 1%, Bộ Tài chính yêu cầu tập trung hoàn thành việc IPO một số DN lớn trong năm 2021 như Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (dự kiến thu 19.847 tỷ đồng nếu Nhà nước nắm giữ 65% vốn điều lệ); Công ty mẹ Tập đoàn VNPT (dự kiến thu 30.759 tỷ đồng nếu Nhà nước nắm giữ 51% vốn điều lệ); MobiFone (dự kiến thu 9.255 tỷ đồng nếu Nhà nước nắm giữ 51% vốn điều lệ). Đây là các DN phải hoàn thành CPH theo Quyết định số 26/QĐ-TTg. Tuy nhiên, số thu thực tế của các DN này còn phụ thuộc vào phương án CPH cụ thể. Đối với thoái vốn, Bộ Tài chính kiến nghị Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo Ủy ban quản lý vốn Nhà nước chỉ đạo SCIC tập trung thực hiện thoái vốn tại Sabeco (dự kiến thu khoảng 40.169 tỷ đồng), Tập đoàn FPT (dự kiến thu về 1.982 tỷ đồng) và Tổng công ty CP Bảo Minh (dự kiến thu về 776 tỷ đồng).

Hương Quỳnh